

Általános indokolás

Az önkormányzati gazdálkodás valamennyi zavarának a kezelése érdekében szükségessé vált a helyi önkormányzatok gazdasági-pénzügyi stabilitásának a megteremtése érdekében a helyi önkormányzatok adósságrendezerési eljárását érintő, illetve annak megelőzését szolgáló jogi szabályozás módosítása

Részletes Indokolás

1. §

A nettó finanszírozás az önkormányzatok pénzellátásának jól szabályozott folyamatát jelenti, amely egy havonta ismétlődő folyamat. Az ennek keretében nem rendezhető fizetési kötelezettségek megfizetésének módját az államháztartási szabályok pontosan rögzítik, így egy ilyen jellegű fizetési kötelezettség az önkormányzatok adósságrendezerési eljárása során nem minősíthető hitelezői igénynek.

2. §

Mind a helyi önkormányzat, mind annak hitelezője kezdeményezheti az eljárás megindítását, azonban a módosító rendelkezés a helyi önkormányzat által kezdeményezett esetben meghatároz egy minimum értékhatárt, amelyet meghaladó összegű, vagy mértékű tartozás esetén kerülhet sor az adósságrendezerési eljárás megindítására. Ez a rendelkezés azt a célt szolgálja, hogy csekély összegű tartozás esetén az önkormányzat ne indíthasson adósságrendezerési eljárást, mert az jelentős mértékben korlátozza a helyi önkormányzatok önállóságát és jelentős adminisztratív terhet ró az államigazgatásra.

3. §, 4. § és 6. §

A felzárkózó települések estében kiemelt szempont a mélyreható helyismeret megléte. Ennek biztosítása az adósságrendezerési eljárás során is prioritást élvez. A módosítás megteremti annak lehetőségét, hogy ilyen érintett település esetében – ez jelenleg 300 halmozottan hátrányos települést jelent – a társadalmi felzárkóztatásért felelős miniszter a képviselő-testület adósságrendezerési eljárás megindítására irányuló döntése esetén kijelölje a megfelelő ismeretekkel rendelkező civil szervezetet pénzügyi gondnokként.

Hasonló az eljárásrend abban az esetben is, ha az adósságrendezerési eljárást megindítását hitelező kérelmezi. Ebben az esetben az önkormányzat a bírósági értesítés kézhezvételével egyidejűleg megkeresi a társadalmi felzárkóztatásért felelős minisztert pénzügyi gondnok kijelölése érdekében. Ha a miniszter kijelölési jogával nem él, a bírósági kijelölés szabályai az irányadók.

5. §, 7. § és 10. §

A módosítás célja, hogy a hitelezői igények érvényesítése fő szabály szerint kizárólag az adósságrendezerési eljárásban legyen érvényesíthető, hiszen ha a hitelező az igényét később is érvényesítheti az hosszú távon bizonytalanságot eredményezhet az önkormányzat gazdálkodásában, és nem segíti az amúgy is nehéz helyzetbe került, súlyos gazdasági problémákkal küzdő helyi önkormányzat pénzügyi-gazdasági stabilitásnak a megteremtését. Ezért a módosítás – a következők

szerinti kivétellel – megszünteti azt a jelenleg létező lehetőséget, hogy a hitelező az adósságrendezési eljárás befejezését követő 2 év elteltével ismét kezdeményezhesse az adósságrendezési eljárást úgy, hogy egyébként a már befejezett eljárásban is érvényesíthette volna az igényét.

Ugyanakkor a szabályozás a hitelezővédelmi érdekeket szem előtt tartva - egyfajta garanciális szabályként - a pénzügyi gondnok részére előírja, hogy az adósságrendezési eljárás megindításának napján le nem járt tartozások hitelezőit közvetlenül és írásban értesítse az adósságrendezési eljárás megindításáról, követelésük bejelentésének határidejéről, elmulasztásának jogi következményéről. Amennyiben a pénzügyi gondnok az ilyen igénnyel rendelkező hitelezőt az adósságrendezési eljárás megindításáról nem értesítette, és ezáltal a hitelező a fennálló követelését nem tudta érvényesíteni, követelését az adósságrendezési eljárás jogerős befejezését követő 2 év eltelte után érvényesítheti.

Megemlítendő (ld. 17. §), hogy az új eljárási szabályok miatt szükséges a hatályos előírások szerinti 60 napos igénybejelentési határidőt 75 napra módosítani, mivel az új értesítési szabállyal is számolni kell.

8. §

A javaslat megteremti annak a lehetőségét, hogy az adósságrendezési eljárás alatt a helyi önkormányzatokért felelős miniszter kérelemre egyedi döntése alapján a tiszteletdíj kifizetésének a megszüntetése alól felmentést adhat. A döntés a helyi önkormányzat adott költségvetési helyzetét befolyásolhatja ezért az adósságrendezési eljárás alatt a pénzügyi gondnoknak a kifizetések vonatkozásában a helyi önkormányzat pénzügyi, gazdasági stabilitására gyakorolt tájékoztatása is szükséges.

Az adósságrendezési eljárás alatt a mentesítésre a helyi önkormányzatokért felelős miniszter pozitív döntése esetén sem kerülhet sor, ha a képviselő testület a válságköltségvetési rendeletét nem fogadja el.

9. §

A helyi önkormányzat teljes vagyonelemeinek a pénzügyi gondnok javaslata alapján történő felülvizsgálata kötelezővé válik, melynek célja a forgalomképes vagyonkör meghatározása annak érdekében, hogy a helyi önkormányzat pénzügyi mozgásterét bővüljön.

A javaslat értelmében az adósságrendezési eljárás alá vont önkormányzatok az adósságrendezési eljárás során, és az annak jogerős befejezését követő két évben kötelesek fizetési számlájukat a kincstárnál vezetni. A módosító rendelkezés értelmében a pénzügyi gondnok köteles az önkormányzatot felhívni, arra, hogy ezen jogszabályi előírásnak való megfelelésről gondoskodjon.

11. §

A rendelkezés a hatályos szabály aktualizálását szolgálja.

12. §

A hitelezői érdekek képviselője is elsődleges szempont az adósságrendezési eljárás során. Amennyiben a pénzügyi gondnok korábbi kezdeményezése a forgalomképes vagyoni kör bővítésére nem volt eredményes, a vagyonfelosztási javaslatban ennek érvényt szerezhet. Az így elkészült jelentés a bírósághoz benyújtásra kerül, mind az önkormányzat, mind a hitelezők észrevételezhetik, akár személyes meghallgatás is tartható az ügyben.

A helyi önkormányzat vagyonával való gazdálkodásról szóló önkormányzati rendeletet a bíróságnak a végzésében foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

13. §

A módosítás célja, hogy a helyi önkormányzat adósságrendezésbe bevonható vagyonát főszabály szerint becsérték alatt ne lehessen értékesíteni. Figyelemmel arra, hogy az ingatlanok becsértékének a meghatározása kellő szakértelmet igényel a szabályozás az ingatlan aktuális piaci értékének a megállapítására ingatlanforgalmi szakértő bevonását teszi kötelezővé. A módosítás rendezi az elővásárlásra jogosultak jog gyakorlásának módját is. Ennek értelmében az elővásárlásra jogosultak csak a véglegesen kialakított vételár ismeretében nyilatkozhatnak a vételi szándékukról.

14. §

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a helyi önkormányzatok egy része nem rendelkezik olyan forgalomképes vagyontárggyal, amelynek értékesítésével a fizetőképesség helyreállítható, vagy a bejelentett hitelezői igények között meghatározó részt képvisel a pénzügyi követelés. Ennél fogva a hitelezőkkel történő megegyezés bizonyos esetekben pénzügyi hitelfelvétellel (reorganizációs hitel) oldható meg. A módosítás lehetőséget biztosít arra, hogy a központi költségvetés – a helyi önkormányzatokért felelős miniszter és az államháztartásért felelős miniszter döntése alapján – vissza nem térítendő támogatás formájában is nyújthasson segítséget a kamatok megfizetéséhez.

15. §

Az adósságrendezési eljárás alá vont önkormányzatok az adósságrendezési eljárást követően súlyos pénzügyi problémákkal küzdenek, így a módosítás célja a nehéz helyzetbe került önkormányzatok gazdálkodásának szorosabb nyomonkövetése olyan intézkedések bevezetése mentén, amelyek ezen önkormányzatok gazdasági helyzetének a megszilárdítását, a takarékos, szabályszerű, eredményes működését szolgálják.

A javaslat megteremti annak a lehetőségét, hogy az adósságrendezési eljárás lezárását követően a helyi önkormányzatokért felelős miniszter kérelemre egyedi döntése alapján a tiszteletdíj, természetbeni juttatás, egyéb személyi juttatások kifizetésének a megszüntetése alól felmentést adhat. A döntés a helyi önkormányzat adott költségvetési helyzetét befolyásolhatja ezért az adósságrendezési eljárás jogerős befejezését követő két év tekintetében a költségvetési felügyelőnek a kifizetések vonatkozásában a helyi önkormányzat pénzügyi, gazdasági stabilitására gyakorolt tájékoztatása is szükséges.

16. § és 28. §

A szabály előírja továbbá, hogy a törvényjavaslattal bevezetett, az adósságrendezési eljárásra vonatkozó új rendelkezések csak a módosító szabályok hatályba lépését követően indult eljárásokban alkalmazhatóak.

17. §

2010. év után jelentős mértékben átalakult az állam és a helyi önkormányzatok közötti munkamegosztás, így az időközben megszűnt önkormányzati feladatok a mellékletből törlésre kerültek.

18. §

Szövegpontosító és a Kormány számára jogalkotási felhatalmazást adó rendelkezések kiegészítésére vonatkozó javaslatok.

19. §

A javaslatban foglaltak a helyi önkormányzatok gazdasági-pénzügyi helyzetének stabilizálódását szolgálják, ezért a jogalkotó a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárására vonatkozó szabályokat az átalakult nemzetiségi önkormányzatokra is kiterjeszti.

20.-23. §

Az adósságrendezési eljárás megindítását követően az önkormányzati gazdálkodással szemben támasztott alapvető követelmény a takarékoság a hitelezői igények kielégítése, az önkormányzat működőképessége, az önkormányzati kötelező feladatok ellátása, az elvárható szintű közszolgáltatás fenntartása érdekében. Ez a takarékoság megköveteli bizonyos személyi juttatások megvonását, melynek célja a fizetőképesség helyreállítása, a hitelezői érdekek védelme és az önkormányzat gazdálkodásának stabilizálása.

A javaslat alapján a képviselőtestület tagjai és választott tisztségviselői – a polgármester általános helyettesítését ellátó társadalmi megbízatású polgármester kivételével, akinek az adósságrendezési eljárásban és az önkormányzat fizetőképes gazdálkodásának alakításában hasonlóan fontos szerep jut - nem lesznek jogosultak tiszteletdíjra és számukra egyéb jogcímen (pl. jutalom) sem lesz lehetőség személyi juttatás kifizetésére az adósságrendezési eljárás, illetve az azt követő két éves időtartam alatt.

A javaslat ugyanakkor megteremti annak a lehetőségét, hogy az adósságrendezési eljárás alatt a helyi önkormányzatokért felelős miniszter kérelemre egyedi döntése alapján a tiszteletdíj kifizetésének a megszüntetése alól felmentést adhat azon képviselők, valamint választott tisztségviselők részére, akik bizonyítottan nem járultak hozzá feladatellátásuk során az adósságrendezési eljárás alá vont helyi önkormányzat gazdasági helyzetének a megromlásához.

Az Möt.v. módosítása nem érinti a főállású alpolgármesterek jogviszonyát, azonban kimondja, hogy a fentebb említett időtartam alatt újabb főállású alpolgármesteri jogviszony nem létesíthető, ezzel a személyi kiadások további csökkentése érhető el. A szabály ugyanakkor lehetővé teszi, hogy amennyiben a polgármester általános helyettesítését ellátó főállású alpolgármester jogviszonya szűnik meg, ezt az alpolgármesteri tisztséget be lehessen tölteni.

24. §

Költségvetési biztos kijelöléséről a kincstár elnöke dönt. A költségvetési biztos jogköreit, feladatait alacsonyabb szintű jogszabály határozza meg, melynek megalkotására a Kormány kap felhatalmazást. A költségvetési biztos kijelölése a súlyos gazdasági helyzetbe került önkormányzatok gazdálkodásának nyomonkövetését, pénzügyi stabilitásának előmozdítását szolgálja.

25. §

A Kormány kiemelt célja a társadalmilag hátrányos helyzetben lévő települések felzárkóztatása, ezért a módosítás a Felzárkózó települések programban részt vevő helyi önkormányzatok esetében

lehetőséget biztosít arra, hogy a kincstári tartozások esetében a részletfizetési lehetőséget kiterjeszthesse akár 24 hónapra. Ez a lehetőség az amúgy is többszörösen hátrányos helyzetben lévő önkormányzatok pénzügyi mozgásterét bővíti és ezzel az adósságrendezés célját, esetleges elkerülését támogatja.

26. §

Az adósságrendezési eljárás alá vont önkormányzatok az adósságrendezési eljárást követően súlyos pénzügyi problémákkal küzdenek, így a módosítás célja a nehéz helyzetbe került önkormányzatok gazdálkodásának szorosabb nyomkövetése olyan intézkedések bevezetése mentén, amelyek ezen önkormányzatok gazdasági helyzetének a megszilárdítását, a takarékos, szabályszerű, eredményes működését szolgálják.

27. §

Felhatalmazó rendelkezést tartalmaz a Kormány számára a költségvetési biztos megbízásával kapcsolatos szabályok megalkotására.

29. §

Hatályba lépésről szóló rendelkezés, mely a felkészüléshez szükséges időre tekintettel kerül megállapításra.

30. §

Sarkalatosági rendelkezés.